Veiligheidsregio
HOLLANDS MIDDEN

Gemeenteraden van deelnemende gemeenten aan
Veiligheidsregio Hollands Midden

Postadres
Postbus 1123
2302 BC Leiden

Datum:	24 januari 2025	Telefoon:	088 246 5000	Bijlage:	1
Ons kenmerk:	WP/SB2025	E-mail:	willem.pos@vrhm.nl		
Uw kenmerk:		Onderwerp:	Ombuigings- en bezuinigingsscenario's VR Hollands Midden		
Uw brief van:					
Contactpersoon:	Willem Pos		Graag bij correspondentie kenmerk en onderwerp vermelden.		

Aanleiding
Het jaar 2026 zal voor meerdere gemeenten een financieel uitdagend jaar zijn. In dat licht heeft de werkgroep Financiële Kaderstelling gemeenteraden en colleges van burgemeester en wethouders geadviseerd 6% taakstelling toe te passen op alle gemeenschappelijke regelingen. Het bestuur van de Veiligheidsregio Hollands Midden (VRHM) heeft scenario's uit laten werken om de mogelijkheden voor ombuigingen en bezuinigingen en de impact daarvan in kaart te brengen.

Eerder, in de periode tot en met 2018, is 16,6% bezuinigd op de veiligheidsregio. Destijds heeft een aanzienlijke taaksanering plaatsgevonden binnen de brandweer. Dit betrof onder andere:
- de sluiting van twee brandweerkazernes (Leiderdorp en Oegstgeest);
- het verminderen van het aantal leidinggevenden met acht fte;
- het verminderen van de formatie van de adviserende afdelingen met zes fte;
- het uitfaseren van zestien tankautospuiten;
- het uitfaseren van zes hulpverleningsvoertuigen.

Daarmee is destijds al de nodige slagkracht ingeleverd. Ook leidde dit tot zorgen onder medewerkers.

Een nieuwe gemeentelijke bezuiniging op de veiligheidsregio komt bovenop een 10% bezuiniging (€ 0,72 miljoen) op de gelden die het Rijk aan de veiligheidsregio uitkeert. Ook deze bezuiniging dient opgevangen te worden binnen de begroting van de veiligheidsregio en gaat met name ten koste van de verdere versterking van de crisisbeheersing. Gelet op de actuele geopolitieke situatie, de noodzaak om te werken aan een weerbare samenleving en de rol van de veiligheidsregio hierin, stelt dit de veiligheidsregio voor een grote uitdaging. De veiligheidsregio wordt hierdoor twee keer klemgezet.

Kern
De geadviseerde taakstelling van de Werkgroep is gericht op de bijdragen vanuit de deelnemende gemeenten. Een taakstelling van 6% over dit deel (€ 67 miljoen) komt overeen met een bedrag van € 4,0 miljoen. De VRHM heeft de volgende vijf scenario's uitgewerkt. In de uitwerking, te vinden vanaf pagina 6 van bijgevoegde nota, zijn de ingrijpende gevolgen van mogelijke bezuinigingen uitgebreid beschreven. De vijf scenario's zijn:
1. VRHM heeft €1,1 miljoen nodig extra voor onvermijdelijke meerkosten;
2. VRHM dekt €1,1 miljoen onvermijdelijke meerkosten zelf, door €1,1 miljoen te versoberen;

3. VRHM dekt €1,1 miljoen onvermijdelijke meerkosten zelf, door voor €1,0 miljoen te versoberen én voert een personele krimp door. Als op deze wijze in de organisatie wordt gesneden, kunnen de gemeentelijke bijdragen met €0,7 miljoen afnemen. Een personele krimp raakt echter aan de taakuitvoering en zorgt ervoor dat de organisatie zich niet kan ontwikkelen met het oog op nieuwe risico's en incidenttypen, als gevolg van onder andere de energietransitie, stedelijke verdichting en hoogbouw, en de gevolgen van klimaatverandering zoals hevige wateroverlast en natuurbranden.
4. VRHM dekt €1,1 miljoen onvermijdelijke meerkosten zelf, én voert een personele krimp én taaksanering door. Als op deze wijze diep in de organisatie wordt gesneden, kunnen de gemeentelijke bijdragen met €2,9 miljoen afnemen. In dit scenario zouden dusdanig veel kazernes moeten sluiten en specialistische eenheden moeten worden opgeheven om tot het benodigde bedrag aan bezuinigingen te komen, dat het effect op de veiligheid van de inwoners in de regio zeer ingrijpend te noemen is;
5. VRHM dekt €1,1 miljoen onvermijdelijke meerkosten zelf, én voert een personele krimp én taaksanering door. Als op deze wijze zeer diep in de organisatie wordt gesneden, kunnen gemeentelijke bijdragen met €4,0 miljoen afnemen. In dit scenario zouden dusdanig veel kazernes moeten sluiten en specialistische eenheden moeten worden opgeheven om tot het benodigde bedrag aan bezuinigingen te komen, dat het effect op de veiligheid van de inwoners in de regio desastreus te noemen is.

Proces

Voorliggende scenario's vormen de aanloop naar de Kadernota 2026, die op 20 februari 2025 ter besluitvorming voorligt in de vergadering van het Algemeen Bestuur (AB). Na vaststelling wordt deze Kadernota 2026 ter informatie verzonden aan de gemeenteraden. De Kadernota vormt het uitgangspunt voor de Programmabegroting 2026. Het Dagelijks Bestuur stelt deze op 17 april 2025 vast, waarna gemeenteraden zienswijzen kunnen indienen. Op 11 september 2025 stelt het AB de programmabegroting 2026 vast.

Tot slot

Een paraatheidsorganisatie als de veiligheidsregio kan niet zonder een constante en vooral betrouwbare geldstroom. Het is de verzekeringspremie die wordt betaald voor het onwaarschijnlijke. Scenario's die lang ondenkbaar waren, zijn nu een realistische dreiging.

Namens het Algemeen Bestuur van de VRHM,

P.J. Heijkoop,
Eerste plv. voorzitter

J.J. Zuidijk,
Secretaris

Veiligheidsregio
HOLLANDS MIDDEN

Ombuigings- en bezuinigingsscenario's VRHM

1. Inleiding en aanleiding

In 2026 zullen veel gemeenten te maken krijgen met een financieel uitdagend jaar. Het Gemeentefonds kent dat jaar een dieptepunt en tegelijk wordt een nieuwe verdelingssystematiek ingevoerd. Voor sommige gemeenten zullen de financiële uitdagingen ook vanáf 2026 groot zijn.

In dat licht heeft de bestuurlijke werkgroep financiële kaderstelling gemeenschappelijke regelingen (hierna: de Werkgroep) bij brief van 31 oktober 2024 voor alle gemeenschappelijke regelingen in haar werkgebied een uniforme taakstelling geadviseerd van 6% vanaf begrotingsjaar 2026. Dit advies is ook van toepassing op de Veiligheidsregio Hollands Midden (VRHM).

Reeds op basis van een vooraankondiging van deze taakstelling heeft het Algemeen Bestuur van de VRHM de Werkgroep in oktober geadviseerd om af te zien van deze opgave voor de VRHM. Dit gezien de schrale financiële situatie en de grote opgaven waarvoor de VRHM zich in de komende jaren gesteld ziet. Deze schrale financiële situatie is het gevolg van een financiële taakstelling van 16,6% die per 2018 is gerealiseerd. Daarnaast is in 2023 niet voldoende geïnvesteerd om als uitvoerende hulpverlenings- en crisisorganisatie adequaat voorbereid te zijn op de 'nieuwe tijd'. De Werkgroep heeft op verzoek van het bestuur de brief doorgestuurd aan de colleges van B&W en de gemeenteraden van de deelnemende gemeenten.

In de vergadering van het Algemeen Bestuur van de veiligheidsregio op 5 december 2024 is besloten de directeur veiligheidsregio opdracht te geven meerdere ombuigings- en bezuinigingsscenario's te laten opstellen van verschillende financiële omvang. De voorliggende nota is daar het resultaat van en past binnen de door het bestuur gestelde kaders.

In deze nota zal in paragraaf 2 eerst ingegaan worden op de financiële omvang van de geadviseerde taakstelling. Vervolgens zal in paragraaf 3 ingegaan worden op de context waarbinnen deze taakstelling moet worden gerealiseerd, waarna in paragraaf 4 de strategie en aanpak om te komen tot besparingsscenario's wordt beschreven. In paragraaf 5 worden de mogelijke 'pakketten' beschreven om invulling te geven aan de geadviseerde taakstelling. In paragraaf 6 zullen op basis van deze 'pakketten' ombuigings- en bezuinigingsscenario's worden geschetst. De nota wordt in paragraaf 7 afgesloten met een conclusie.

Deze discussienota is tot stand gekomen na een intensief traject in de tweede helft van 2024. Een interne taskforce heeft verkend wat de (financiële) omvang is van de taken en diensten van de veiligheidsregio. Daarna is afgewogen welke prioritering daarin kon worden aangebracht. Dit heeft uiteindelijk geleid tot voorliggend document, waarin verschillende pakketten worden geschetst, waarvan de optelling leidt tot de vijf scenario's.

2. Financiële beschouwing van de opdracht

De begroting van de VRHM beloopt in 2025 circa 78 miljoen euro. Daarbij kent de begroting drie inkomstenbronnen, te weten:

1. Gemeentelijke bijdragen vanuit de 18 deelnemende gemeenten (circa € 67 miljoen);
2. Rijksbijdragen uit de Brede Doeluitkering Rampenbestrijding (BDuR) (circa €10 miljoen);
3. Overige inkomsten (circa € 1 miljoen).

De geadviseerde taakstelling van de Werkgroep is gericht op de bijdragen vanuit de deelnemende gemeenten. Een taakstelling van 6% over dit deel (€ 67 miljoen) komt overeen met een bedrag van € 4,0 miljoen.

Daarnaast heeft het kabinet op de BDuR met ingang van 2026 een korting van 10% ingeboekt. Deze korting vertaalt zich voor de VRHM tot een bedrag van €0,72 miljoen aan minder inkomsten vanuit het Rijk. Via het Veiligheidsberaad wordt met het kabinet onderhandeld over het terugdraaien van deze korting. De uitkomsten hiervan zijn zeer onzeker. Totdat het tegendeel blijkt zal óók deze taakstelling ingevuld moeten worden. Vooralsnog zijn vanaf 2026 in de overige inkomsten geen structurele mee- of tegenvallers bekend.

De besparingsopgave voor de VRHM telt daarmee op tot een bedrag van €4,72 miljoen. Deze nota richt zich daarbij primair op het vinden van besparingsscenario's gerelateerd aan het inkomstendeel van de gemeenten, ter grootte van €4,0 miljoen. De extra taakstelling op de BDuR bemoeilijkt verder de noodzakelijke opgave van de veiligheidsregio om een hulpverlenings- en crisisorganisatie te bouwen en in stand te houden die voldoet aan de eisen van de 'nieuwe tijd' voor een veilige en weerbare samenleving.

3. Context

De gedachtevorming over een taakstelling gebeurt vanuit een schrale uitgangspositie. Dat de organisatie weinig vet op de botten heeft, wordt bevestigd in een door Berenschot in 2024 uitgevoerde benchmark, waarin de uitgaven van de VRHM zijn vergeleken met 19 andere veiligheidsregio's. De benchmarkvergelijking schetst een beeld dat op zowel de primaire processen als de overheadprocessen, omgerekend naar 10.000 inwoners of per fte in de organisatie, overwegend lager 'gescoord' wordt dan andere veiligheidsregio's.

Bij de eerdere bezuinigingsronde (16,6% / € 6,2 miljoen) die per 2018 is afgesloten, heeft een aanzienlijke taaksanering plaatsgevonden binnen de brandweer. Dit betrof onder andere:

- de sluiting van twee brandweerkazernes (Leiderdorp en Oegstgeest);
- het verminderen van het aantal leidinggevenden met acht fte;
- het verminderen van de formatie van de adviserende afdelingen met zes fte;
- het uitfaseren van zestien tankautospuiten;
- het uitfaseren van zes hulpverleningsvoertuigen
- het samenvoegen van zeven Officier-van-Dienst-werkgebieden tot vijf werkgebieden.

Deze bezuinigingsronde heeft toentertijd geleid tot een stilstand (en daarmee achteruitgang) van de organisatie en veel onvrede onder medewerkers. Gezien de ontwikkelingen in de wereld en de opgaven voor de veiligheidsregio doet een dergelijke situatie ernstig afbreuk aan het streven naar een veilige en weerbare samenleving.

De bezuinigingsdiscussie op weg naar 2026 vindt ook plaats in een periode van grote veranderingen en ontwikkelingen die onbetwist de (veiligheids)risico's in de samenleving

vergroten. Het gaat daarbij onder meer om toenemende stedelijke verdichting (hoog- en complexbouw), energie- en materiaaltransitie, klimaatverandering, digitalisering, vergrijzing en toenemende geopolitieke dreiging. Dit vraagt onvermijdelijk om meer operationele voorbereiding, opleiding en oefening van de brandweer en andere organisatieonderdelen en leidt tot meerkosten in de komende jaren omdat ook de huidige incidenttypen blijven bestaan. Als hierin niet wordt geïnvesteerd, leidt dit tot een situatie waarin de brandweer niet is voorbereid en toegerust op nieuwe incidenttypen, wat onvermijdelijk leidt tot risico's voor het eigen personeel. Bij de voorbereiding van het beleidsplan 2023 – 2027 en de kadernota 2024 is hiervoor reeds aandacht gevraagd. In het voorjaar van 2023 waren de meerkosten voor onvermijdelijke en noodzakelijke ontwikkelingen becijferd op €4,8 miljoen. Deze meerkosten zijn echter niet toegekend.

Ook de toegenomen geopolitieke dreiging en de noodzaak tot weerbaarheid vraagt een grote rol van de veiligheidsregio. Dagelijks zijn in kranten de oproepen te lezen om voorbereid te zijn. Andere veiligheidsregio's, zoals de VR Utrecht, hebben al het besluit genomen dat brandweerkazernes worden ingericht als punten voor civiele bescherming. Ook in de Weerbaarheidsbrief van het kabinet1 wordt een rol voor de veiligheidsregio's genoemd. De uitwerking hiervan zal eveneens een forse investering vergen, waarbij nog niet helder is wie deze kosten op zich zal (moeten) nemen.
Helder is wel dat de veiligheidsregio niet alleen bij kortdurende incidenten, maar ook bij langdurige crises zoals overstromingen, stroomstoringen en dergelijke verstoringen een sleutelrol vervult. Hierbij valt ook de grote rol te noemen die de veiligheidsregio speelde in de coronacrisis en de opvang van ontheemden uit Oekraïne.

Ook de aanpak van PTSS onder hulpverleners (zowel beroepskrachten als vrijwilligers) vraagt om extra middelen waarmee in 2023 nog geen rekening was gehouden. Dit geldt ook voor extra middelen om te kunnen voldoen aan vigerende fiscale en juridische eisen bij de inhuur (ZZP-constructies) van de vakbekwaamheidsstaf. Tot slot levert de onduidelijkheid over de verdere ontwikkeling van het wettelijke kader van het tweede loopbaanbeleid voor beroepsbrandweermensen (maximaal 20 bezwarende dienstjaren) een financieel risico op in de komende jaren. Naar verwachting komt daarover binnen deze beleidsplanperiode meer duidelijkheid.

Bij de behandeling van de kadernota 2024 zijn deze ontwikkelingen en de consequenties hiervan door het Algemeen Bestuur (AB) onderkend, maar daarbij is het besluit genomen hiervoor op voorhand geen extra middelen ter beschikking te stellen. Het AB heeft de veiligheidsregio daarbij gevraagd de ontwikkelingen zo veel mogelijk te financieren door middel van ombuigingen en pas in laatste instantie hiervoor nieuw geld aan te vragen. Op basis hiervan, en bewust van het naderende ravijnjaar, is de VRHM gestart met een strategie om deze onvermijdelijke meerkosten in deze lopende beleidsplanperiode via ombuigingen zo veel mogelijk zelf op te vangen en nieuwe aanvragen uit te stellen waar dit kan. Inmiddels is de opdracht voor een bezuiniging hier nog bovenop gekomen, waardoor deze oorspronkelijke strategie niet meer voldoende is.

Een paraatheidsorganisatie als de veiligheidsregio kan niet zonder een constante en vooral betrouwbare geldstroom. Het is de 'verzekeringspremie' die betaald wordt voor het onwaarschijnlijke. Scenario's die lang ondenkbaar waren, zijn nu een realistische dreiging.

---

1 'Kamerbrief over weerbaarheid tegen militaire en hybride dreigingen', d.d. 6 december 2024. Kamerstuk 30821, nr. 249

4. Aanpak en kaders

De opgave om invulling te geven aan een taakstelling van 6% is door de Werkgroep onderbouwd met een door Berenschot opgestelde rapportage. Hiervan maakt een uitgevoerde quick scan van de begrotingen van de verschillende gemeenschappelijke regelingen deel uit. In deze rapportage is ten aanzien van de VRHM opgenomen dat de beïnvloedbare kosten binnen de veiligheidsregio op 13% worden ingeschat, wat bijna volledig wordt toegeschreven aan natuurlijk verloop onder het personeel. Daarbij wordt in de rapportage opgemerkt dat deze 13% beïnvloedbaarheid ruimschoots uitstijgt boven de geadviseerde 6%-taakstelling. Maar binnen de veiligheidsregio is het natuurlijk verloop al jarenlang gemiddeld slechts 6,5% . Dit kan voor het belangrijkste deel niet zomaar ingezet worden voor de invulling van een taakstelling, omdat de veiligheidsregio in belangrijke mate een continuïteitsorganisatie is. Veel vertrekkend personeel moet per direct worden opgevolgd om de wettelijke minimale bezetting in de brandweerdienst- en piketroosters te kunnen garanderen.

Omdat invulling van de geadviseerde taakstelling langs enkel de weg van natuurlijk personeelsverloop geen haalbare werkwijze is, is gekozen voor een pragmatische aanpak waarmee op andere wijzen toch kan worden bijgedragen. Deze aanpak kent de volgende elementen:

1. Het herberekenen van onvermijdelijke meerkosten in de beleidsplanperiode 2024 -2027 (zie paragraaf 5.1);
2. Het samenstellen van een besparingspakket op basis van versoberingsmaatregelen en begrotingsoptimalisatie (zie paragraaf 5.2);
3. Het samenstellen van een besparingspakket op basis van het doorvoeren van een personele krimp en het herprioriteren van taken op momenten van natuurlijk personeelsverloop (zie paragraaf 5.3);
4. Het samenstellen van een besparingspakket op basis van het beëindigen van taken (taaksanering) (zie paragraaf 5.4).

Deze besparingspakketten leiden tot – zoals geformuleerd in de opdracht – meerdere scenario's van verschillende financiële omvang met een onderbouwing en analyse binnen de gestelde kaders. De analyse heeft plaatsgevonden langs de criteria van maatschappelijke en organisatorische consequenties.

Het is belangrijk op te merken dat de organisatie zich op dit moment bevindt in een ontwikkeltraject naar een wendbare, duurzame, sociaal veilige en aantrekkelijke organisatie. Tot op heden werd dit gefinancierd met incidentele middelen, voortkomend uit onderuitputting van de begroting. Dit ging om positief resultaat dat incidenteel ontstond door vrijgevallen kapitaalslasten die nog geherinvesteerd moesten worden en door openstaande vacatures. Als effect van recente materieelvervanging, het verder versoberen en scherper budgetteren zal minder onderuitputting beschikbaar zijn voor deze voornemens. Dit is schadelijk voor deze noodzakelijke organisatieontwikkeling. Om toch deze ontwikkeling te continueren zal waar mogelijk eerst worden getemporiseerd en nieuwe ruimte worden gecreëerd door ombuigingen, het benutten van reserves en andere inzet van formatie bij vooral de bedrijfsvoering. Dit temporiseren zal voornamelijk in 2025 en 2026 gebeuren. Op deze wijze wordt ingezet op het voorkomen van meerkosten. Pas wanneer na deze ombuiging en herinrichting blijkt dat nog steeds structurele tekorten zijn voor deze ontwikkelingen, zal hiervoor in de nieuwe beleidsplanperiode om meer geld wordt gevraagd.

5. Opbouw besparingspakketten

In deze paragraaf zal de inhoud van vier pakketten worden beschreven waarmee de geadviseerde taakstelling kan worden gerealiseerd. Op basis van deze pakketten worden in paragraaf 6 vijf verschillende scenario's opgesteld.

In een besparingsscenario is het gebruikelijk om niet-wettelijke taken te herzien. Voor de Veiligheidsregio Hollands Midden zijn dat de jeugdbrandweer, het uitrukken voor reanimaties, assisteren van de ambulancedienst zonder spoed en deelname aan bijzondere eenheden als het internationaal inzetbare Urban Search And Rescue team (USAR, bekend van de aardbeving in Turkije) en het landelijk Specialisme Technische Hulpverlening (STH, ook ingezet na de explosie aan de Tarwekamp in Den Haag). Coördinatie van evenementenveiligheid wordt momenteel ook door VRHM uitgevoerd. Tot slot heeft de veiligheidsregio op dit moment een coördinerende rol in de opvang van ontheemden.
Alleen voor de jeugdbrandweer ontvangt VRHM geen inkomsten. In pakket D staan de kosten vermeld die jaarlijks voor de jeugdbrandweer worden gemaakt. In het kader van de rekrutering van toekomstige medewerkers, zijn deze kosten voor VRHM goed te verdedigen. De jeugdbrandweer is namelijk de kweekvijver voor vrijwillige- en beroepsbrandweermensen, en in tijden van personeelsschaarste is dit geen overbodige luxe. Voor de andere bovengenoemde niet-wettelijke taken ontvangt de veiligheidsregio kostendekkende vergoedingen van respectievelijk de ambulancedienst en het Rijk.

5.1 Pakket A: onvermijdelijke meerkosten

De herberekening van de onvermijdelijke structurele meerkosten voor deze beleidsplanperiode telt op tot een bedrag van €1,1 miljoen (plus een PM-post) ten opzichte van de eerder gevraagde €4,8 miljoen (als financiële vertaling van de nieuwe ontwikkelingen in het Regionaal Beleidsplan 2024-2027). Daarmee is in de gevraagde bijdragen om in de meerkosten te voorzien, al een bezuiniging doorgevoerd van 75%.

Dit betreft de meest afgeschaalde variant om de basis van ons werk op orde te houden en aan de minimale wettelijke eisen te kunnen blijven voldoen. Daarbij worden noodzakelijke en wenselijke ontwikkelingen en investeringen uitgesteld. Op die wijze kan zo goed mogelijk worden bijgedragen aan het invullen van de huidige geadviseerde taakstelling.
De onvermijdelijke meerkosten omvatten de volgende onderdelen:

Extra kosten brandweeropleidingen voor vakbekwaamheid *De duur van de dienstverbanden van zowel beroepskrachten als vrijwilligers neemt af. Waar brandweermensen vroeger 30 of 40 dienstjaren hadden, vertrekken beroepsmensen nu na maximaal 20 jaar. Ook vrijwilligers stoppen eerder dan vroeger. Dat betekent dat er meer mensen opgeleid moeten worden voor zowel de basisopleiding als de opleiding tot bevelvoerder en chauffeur dan in het verleden. Ook nieuwe ontwikkelingen, zoals branden met elektrische auto's en in hoge gebouwen, vragen om bijscholing. Dit leidt tot structurele meerkosten in de vorm van directe opleidingskosten als tot extra organisatie- en coördinatiekosten (deze extra kosten zijn ook opgevoerd in de Kadernota 2024, maar waren nog niet toegekend).*	+ €0,80 miljoen
Extra kosten onderhoud en renovatie huisvesting	+ €0,30 miljoen

Planmatige aanpak van onderhoud, renovatie en vervanging vastgoed kan niet uit bestaande afschrijvingen worden betaald, omdat de kosten in de bouw de laatste jaren sterk gestegen zijn. *Het bedrag is gebaseerd op een grove berekening voor de huidige beleidsplanperiode. Momenteel wordt een Meerjareninvesteringsplan (MJIP) en een Meerjarenonderhoudsplan (MJOP) met een strategisch huisvestingsplan opgemaakt en wordt in de zomerperiode 2025 verwacht. Mocht dat leiden tot andere bedragen, dan zal dat vroegtijdig gemeld worden.*	
Extra kosten implementatietraject preventie en nazorg PTSS en effecten van de Wet Deregulering Beoordeling Arbeidsrelaties (Wet DBA) *Op dit moment wordt landelijk gewerkt aan de verbetering van preventieprogramma's ter voorkoming van PTSS en nazorgmaatregelen voor medewerkers met PTSS. De eventuele meerkosten hiervan voor de VRHM zijn nog niet bekend. Dit zelfde geldt voor de effecten van de Wet DBA. Met name ten behoeve van het organiseren van opleidingen en oefeningen wordt veel gewerkt met ZZP'ers. Op dit moment wordt gewerkt aan een onderzoek of daarbij sprake is van schijnzelfstandigheid. Het is nog onbekend of maatregelen als gevolg van deze wet leidt tot meerkosten. Om die reden zijn beide ontwikkelingen opgevoerd als PM-post.*	Pro memorie
Totaal	**+ €1,1 miljoen**

In dit overzicht zijn niet meegenomen de eventuele meerkosten die de reguliere opgaven van de VRHM overstijgen, zoals voor de versterking van de weerbaarheid van de samenleving als gevolg van toegenomen geopolitieke dreiging.

Zoals reeds vermeld wordt in deze beleidsplanperiode door temporisering van ambitie en herinrichting ingezet op het voorkomen van meerkosten voor organisatieontwikkeling en bedrijfsvoering.

5.2 Pakket B: Versoberingspakket

Op basis van een systematische doorlichting van de gehele begroting is een pakket met versoberingsmaatregelen opgesteld ter waarde van €1,0 miljoen euro.

Het pakket is opgebouwd uit de volgende onderdelen:

Algemene aframing personeelsbegroting, rekening houdend met doorlopende vacatureruimte *De formatie van de organisatie is zelden volledig bezet. Voor een belangrijk deel vindt bij vacatureruimte (duurdere) inhuur plaats, omdat de veiligheidsregio in belangrijke mate een continuïteitsorganisatie is. De algemene aframing wordt beperkt tot 1% van de beschikbare salarisbudgetten.*	- €0,35 miljoen
Algemene aframing 'lumpsumbudgetten'	- €0,10 miljoen

Dit betreft een kaasschaaf-maatregel over de aanwezige lumpsumbudgetten zoals algemene opleidings- en adviesbudgetten.	
Verminderen budget onderhoud brandweermaterieel en persoonlijke beschermingsmiddelen *In de achterliggende jaren is veel materieel en materiaal vernieuwd. Dit leidt tot minder storingen waardoor een vermindering van het beschikbare budget mogelijk is.*	- €0,10 miljoen
Aframing Brandweerzorg: vermindering begroting Persoonlijke Functionele Uitrusting (PFU) *Dit betreft een vermindering van het budget voor tussentijdse vervangingen. Vanwege recente vernieuwingen van zowel de kleding als ademluchtapparatuur wordt deze budgetkrimp mogelijk geacht.*	- €0,20 miljoen
Aframing begroting crisisbeheersing: *Dit betreft een versobering van de budgetten rondom oefenprogramma crisisorganisatie en informatiemanagement.*	- €0,08 miljoen
Aframing Bedrijfsvoering *Dit betreft een vermindering en versobering van diverse bedrijfsvoeringsbudgetten: contract- en procesoptimalisatie, verlenging gebruiksduur devices, vermindering communicatiebudget, etc.*	- €0,15 miljoen
Totaal	**- €1,0 miljoen**

Impact, risico en uitvoerbaarheid
Dit versoberingspakket leidt tot een verdere versoberd van de organisatie op verschillende begrotingsposten. Tevens wordt hiermee de ruimte uit de begroting geperst die in de huidige bestuurspraktijk kon worden ingezet bij tegenvallers of als financiering voor incidentele ontwikkelopgaven. De mogelijkheden hiertoe worden hiermee beperkt en de kans op een negatief jaarrekeningresultaat zal toenemen.

5.3 Pakket C: Personele krimp

Om invulling te geven aan dit besparingspakket is de huidige formatie en bezetting doorgelicht met bijzondere aandacht voor formatieplaatsen die nu ingevuld zijn door inhuur, tijdelijk niet ingevuld zijn in verband met lopende plannen voor ombuiging, of binnen aanzienbare tijd vrijkomen als gevolg van pensionering. Op die wijze zijn deelpakketten per sector samengesteld waarbij scherpe keuzes gemaakt moeten worden om deze personele krimp in te kunnen vullen. Ook bij een krimp via natuurlijk personeelsverloop, blijven werkzaamheden liggen omdat de medewerkers die dit werk deden, zijn uitgestroomd en er geen opvolging is.

Via een personele krimp is er een pakket met besparingsopties opgesteld ter waarde van € 0,8 miljoen euro. Dit betekent dat het takenpakket op die momenten zal worden verschraald, als gevolg van deze vermindering in personele capaciteit.

Concernstaf Formatiekrimp ter grootte van € 0,1M, ten koste van juridische advisering.	- €0,10 miljoen
Sector bedrijfsvoering	- €0,20 miljoen

Formatiekrimp ter grootte van € 0,2M, ten koste van basisvoorzieningen in de bedrijfsvoering en goed werkgeverschap.	
Sector brandweerzorg Formatiekrimp ter grootte van €0,2M, ten koste van operationele voorbereiding voor een parate brandweer.	- €0,20 miljoen
Sector risico- en crisisbeheersing Formatiekrimp ter grootte van €0,3M, ten koste van primaire taken als planbeoordeling, toezicht, leerarbeidsplaatsen en voorbereiding op nieuwe risico's en dreigingen.	- €0,30 miljoen
Totaal	**- €0,8 miljoen**

Als dit pakket onderdeel uitmaakt van het definitieve bezuinigingsscenario zullen de betreffende (sector)directeuren dit als taakstelling opgelegd krijgen in 2026 en de opdracht krijgen zich in 2025 hier op voorbereiden.

Impact, risico en uitvoerbaarheid
Bovenstaande budgetten moeten gerealiseerd worden in de periode tot en met 2026. Het effect hiervan zal merkbaar zijn in de organisatie. Effectuering van deze maatregelen zal onder meer leiden tot het stoppen van juridische advisering en stage- en leerarbeidsplaatsen. Met deze personele krimp zal het niet (goed) mogelijk zijn jong talent te werven. De organisatieontwikkeling zal tot stilstand komen, wat een achteruitgang betekent in de voorbereiding op nieuwe risico's en dreigingen.
Daarnaast zal het een vermindering van administratieve ondersteuning en beleidscapaciteit betekenen. Tot slot zal de mate van toezicht afnemen als gevolg van deze personele krimp. Dit heeft invloed op de kwaliteit van de taakuitvoering. Daarbovenop moet ook de beschikbaarheid worden genoemd van kantoorpersoneel voor de invulling van piketfuncties voor brandweer en crisisbeheersing. In de huidige organisatie lukt het, zij het met de nodige inspanning, om alle 'warme' piketfuncties vervuld te krijgen. Wanneer er echter minder kantoormedewerkers beschikbaar zijn, komt ook de invulling van deze piketten verder onder druk te staan.

5.4 Pakket D: taaksanering in primaire processen

Het takenpakket van de veiligheidsregio en de brandweer kenmerkt zich door een grote hoeveelheid aan verschillende taken die door een relatief beperkt aantal beroepskrachten, kantoormedewerkers en vrijwilligers worden uitgevoerd. Bij het beroeps- en kantoorpersoneel is dikwijls sprake van taakstapeling, waarbij veel verschillende taken door dezelfde mensen worden verricht. Zo verricht het beroepsbrandweerpersoneel naast de basisbrandweertaken ook diverse specialistische taken, zoals chauffeur, bediener autoladder, duiker en gaspakdrager. Door kantoorpersoneel wordt naast de kantoortaak door velen ook een piket- of nevenfunctie vervult zoals officier van dienst, hoofdofficier van dienst, commandant van dienst, woordvoerder, informatiemanager etc. Voor vrijwilligers geldt eveneens dat zij een diversiteit aan taken uitvoeren en daarbij uitsluitend een vergoeding ontvangen voor daadwerkelijke inzet. Hierdoor is het werk zeer efficiënt georganiseerd en zijn de kosten per deeltaak beperkt.

Om inzicht te geven in de effecten van het realiseren van deze besparingsopgave zijn de 'prijskaartjes' van de diverse kazernes en specialismen binnen de brandweer berekend.

Kazernes en specialismen binnen brandweer	Per eenheid
Beroepskazerne met basisbezetting van 8 medewerkers Vier locaties: Alphen aan den Rijn, Gouda, Leiden-Noord en Leiden-Zuid Gevolgen bij bezuiniging: grote delen van de stad zullen niet binnen gestelde normen bereikt kunnen worden door de eerste eenheden.	€ 3,50 miljoen
Vrijwillig deel aanvullend op beroepskazerne Drie locaties: Alphen aan den Rijn, Gouda en Leiden-Noord Gevolgen bij bezuiniging: bij gelijktijdigheid zal het langer duren voor de eerste eenheid ter plaatse kan zijn, en (verder) verlies aan slagkracht.	€ 0,25 miljoen
Vrijwillige kazerne middelgroot 17 locaties: Bergambacht, Bodegraven, Boskoop, Haastrecht, Hillegom, Katwijk, Koudekerk aan den Rijn, Lisse, Nieuwerkerk a/d IJssel, Noordwijk, Noordwijkerhout, Rijnsburg, Schoonhoven, Sassenheim, Valkenburg, Ter Aar en Waddinxveen. Gevolgen bij bezuiniging: brandweer zal in bovengenoemde plaatsen 5 tot 20 minuten langer op zich laten wachten.	€ 0,40 miljoen
Vrijwillige kazerne klein 24 locaties: Aarlanderveen, Benthuizen, Driebruggen, Gouderak, Hazerswoude, Kaag, Krimpen aan de Lek, Lekkerkerk, Leimuiden, Moordrecht, Nieuwerbrug, Nieuwkoop, Nieuwveen, Ouderkerk aan de IJssel, Roelofarendsveen, Reeuwijk, Rijpwetering, Stolwijk, Voorhout, Voorschoten, Woubrugge, Warmond, Zevenhuizen en Zwammerdam. Gevolgen bij bezuiniging: brandweer zal in bovengenoemde plaatsen 5 tot 20 minuten langer op zich laten wachten.	€ 0,25 miljoen
Autoladder, inclusief beroepspersoneel Een eenheid: Leiden-Noord. Gevolgen bij bezuiniging: in de Leidse binnenstad zal de 'tweede vluchtweg' langer op zich laten wachten.	€ 0,82 miljoen
Autoladder, exclusief beroepspersoneel Drie eenheden: Alphen a/d Rijn, Gouda en Leiden-Zuid Gevolgen bij bezuiniging: de autoladder, waarmee personen gered kunnen worden vanaf daken en balkons, zal langer op zich laten wachten.	€ 0,10 miljoen
Autoladder, aanvullend op vrijwilligerskazerne Vier eenheden: Bergambacht, Katwijk, Lisse en Noordwijk Gevolgen bij bezuiniging: de autoladder, waarmee personen gered kunnen worden vanaf daken en balkons, zal langer op zich laten wachten.	€ 0,12 miljoen
Hulpverleningsvoertuig, aanvullend op beroepskazerne	€ 0,11 miljoen

Drie eenheden: Alphen a/d Rijn, Gouda en Leiden-Zuid Gevolgen bij bezuiniging: het hulpverleningsvoertuig, dat uitrukt bij verkeersongevallen en situaties waarin personen bekneld zitten, kan in een deel van de regio pas na (ruim) 20 minuten ter plaatse zijn.	
Duikteam aanvullend op beroepskazerne Drie eenheden: Alphen a/d Rijn, Gouda en Leiden-Noord Gevolgen bij bezuiniging: het eerste duikteam kan in een deel van de regio pas na (ruim) 20 minuten ter plaatse zijn.	€ 0,08 miljoen
Duikteam aanvullend op vrijwillige kazerne Twee eenheden: Schoonhoven en Ter Aar Gevolgen bij bezuiniging: het eerste duikteam kan in een deel van de regio pas na (ruim) 20 minuten ter plaatse zijn.	€ 0,09 miljoen
Gevaarlijke stoffen-team, aanvullend op beroepskazerne Twee eenheden: Gouda en Leiden-Zuid Gevolgen bij bezuiniging: het gevaarlijke stoffen-team kan in een deel van de regio niet meer binnen de wettelijke tijd ter plaatse kunnen zijn.	€ 0,05 miljoen
Verkenningseenheid, aanvullend op vrijwillige kazerne Zes eenheden: Benthuizen, Leimuiden, Lekkerkerk, Moordrecht, Nieuwkoop en Valkenburg Gevolgen bij bezuiniging: de verkenningseenheid, die in kaart brengt wat het effect is van bijvoorbeeld de rook die neerslaat in een wijk bij een grote brand, zal langer op zich laten wachten.	€ 0,01 miljoen
Watertransportvoertuig, aanvullend op vrijwillige kazerne Tien eenheden: Bodegraven, Boskoop, Lekkerkerk, Nieuwveen, Rijnsburg, Roelofarendsveen, Sassenheim, Stolwijk, Voorschoten en Zevenhuizen. Gevolgen bij bezuiniging: bluswater laat langer op zich wachten, waardoor branden meer tijd hebben zich uit te breiden.	€ 0,08 miljoen
Instandhouding jeugdbrandweer (totaal) Bodegraven, Gouda, Hillegom, Krimpenerwaard, Nieuwerkerk a/d IJssel, Noordwijkerhout, Teylingen, Waddinxveen en Zevenhuizen-Moerkapelle Gevolgen bij bezuiniging: de kweekvijver van nieuwe brandweermensen valt weg, waardoor werving moeilijker wordt met risico's voor de paraatheid.	€ 0,07 miljoen

Als aanvullend op pakket B (versobering) en pakket C (personele krimp) een pakket D (taaksanering) ter waarde van €2,2 miljoen moet worden samengesteld, dan dient dit opgebouwd te worden met prijseenheden zoals vermeld in bovenstaande tabel.

Voorbeelden van dergelijke pakketten zijn de volgende:
- Sluiting van negen kleine kazernes (vrijwillig)
- Sluiting van zes kleine kazernes (vrijwillig) + beëindigen aanvulling vrijwilligers op drie beroepskazernes
- Sluiting van vijf kleine kazernes (vrijwillig) + beëindigen aanvulling vrijwilligers op drie beroepskazernes + beëindigen twee duikteams, aanvullend op vrijwillige kazernes
- Verminderen één autoladder inclusief beroepspersoneel + sluiting vijf kleine kazernes (vrijwillig)

Op deze wijze zijn meerdere combinaties te maken, optellend tot het benodigde bedrag.

Impact, risico en uitvoerbaarheid
Het heroverwegen van taken vraagt tijd om goed te doordenken welke keuzes daarin gemaakt zouden moeten worden. Die tijd ontbreekt in dit proces. In de vorming van het volgende Regionaal Beleidsplan 2028-2032 zal nagedacht worden over de richting die de veiligheidsregio op moet op middellange termijn. Om die reden zijn in dit pakket geen keuzes gemaakt.

Een saneringspakket samengesteld uit bovenstaande taken wordt zowel voor de maatschappij als voor de organisatie als zeer impactvol beoordeeld. Ook de consequenties voor de paraatheid zijn groot en de aanrijtijden worden langer. De burger in nood zal veel langer moeten wachten op adequate hulp. Binnen het huidige dekkingsplan is een dergelijke taaksanering niet mogelijk. De slagkracht van de brandweer levert fors in. Hierdoor is ook bijstand aan andere regio's, zoals aan de Tarwekamp in Den Haag, niet (meer) mogelijk.

6. Scenario's

Op basis van de doorlichting van de begroting en de samengestelde (besparings)pakketten zijn de volgende scenario's te onderscheiden. Deze scenario's bestaan uit een of meerdere bovengenoemde pakketten. Voor elk scenario geldt:
- Dat is weergegeven tot welk percentage aan taakstelling dit optelt, met welk bedrag de gemeentelijke bijdrage afneemt en wat de maatschappelijke en organisatorische consequenties van dit scenario zijn.
- Dat positief begrotingsresultaat ten goede komt aan de algemene reserves van de veiligheidsregio.
- Dat bovenop de bezuinigingen op de gemeentelijke bijdragen, de BDuR-bezuiniging van 0,72 miljoen van toepassing is. Dit betreft 0,9% van de volledige VRHM-begroting; de gemeentelijke bijdragen komen hier dus nog bovenop.
- Dat frictiekosten op een later moment onderdeel zullen worden van de besluitvorming, afhankelijk van het gekozen scenario.

Scenario 1

Pakket A
Meerkosten
+ € 1,1 miljoen

Percentage taakstelling	Gemeentelijke bijdrage	Maatschappelijke consequenties	Organisatorische consequenties
n.v.t.	**+ € 1,1 miljoen**	**Beperkt**	**Gunstig**

- Ten aanzien van de (financiële) toekomst van de VRHM wordt de in het voorjaar van 2023 gemaakte bestuurlijke afspraak ten aanzien van meerkosten bestendigd. Dit betekent dat de veiligheidsregio de eerdere claim van €4,8 miljoen heeft herzien op onvermijdelijkheid, en de daarvan resterende €1,1 miljoen onvermijdelijke meerkosten ter financiering voorlegt aan het bestuur.
- In dit scenario worden de gemeentelijke bijdragen met €1,1 miljoen verhoogd om de onvermijdelijke meerkosten te dekken.
- Maatschappelijke impact: Beperkt. In dit scenario zal de impact met name worden gevoeld door de BDuR-bezuiniging, die de verdere versterking van crisisbeheersing zal raken.
- Organisatorische impact: Gunstig. De bekostiging van de meerkosten heeft gunstige organisatorische consequenties, omdat daarmee belangrijke knelpunten in vakbekwaamheid en huisvesting kunnen worden opgelost zonder dat dit ten koste gaat van andere organisatieonderdelen. Hierbij geldt wel dat door herinrichting en temporisering van ambitie ingezet wordt op het voorkomen van meerkosten voor organisatieontwikkeling en bedrijfsvoering.

<u>Scenario 2</u>

Pakket A		Pakket B
Meerkosten	+	Versobering
+ €1,1 miljoen		**- €1,0 miljoen**

Percentage taakstelling	Gemeentelijke bijdrage	Maatschappelijke consequenties	Organisatorische consequenties
- 1,6 %	**€ 0 miljoen**	**Substantieel**	**Aanzienlijk**

- De VRHM geeft uitvoering aan de invulling van pakket A (+ €1,1 miljoen voor onvermijdelijke meerkosten) en pakket B (- €1,0 miljoen middels versobering). Hiermee worden de nu bekende onvermijdelijke meerkosten gedekt via ombuigingen. Het salderingsverschil van €0,1 miljoen kan door de veiligheidsregio worden opgelost binnen de begroting. Aanvullend wordt daarbij de afspraak gemaakt dat gedurende de huidige beleidsplanperiode nieuwe meerkosten (o.a. de PM-posten) eveneens via ombuigingen moeten worden gedekt. Per saldo betekent dit dat tot en met het einde van de beleidsplanperiode (2027) een nullijn (exclusief indexering) wordt afgesproken ten opzichte van de vastgestelde programmabegroting 2025.

- Dit scenario komt overeen met invulling van een taakstelling van - 1,6% op de gemeentelijke bijdragen, die volledig wordt aangewend om de €1,1 miljoen onvermijdelijke meerkosten te dekken.
- Impact: Substantieel. Met de versobering van €1,0 miljoen wordt de ruimte van de organisatie ingezet om de onvermijdelijke meerkosten te kunnen voldoen. Dit doet afbreuk aan de noodzakelijke stevigheid van de organisatie. Ook neemt, door scherper begroten, het risico toe op overschrijdingen en negatieve jaarresultaten.
- Organisatorische impact: Aanzienlijk. De versobering die nodig is om de onvermijdelijke meerkosten te bekostigen, zal de werkgeversrol raken door onder andere kleinere opleidingsbudgetten en minder oefenbudget voor crisisbeheersing. Hierbij geldt wel dat door herinrichting en temporisering van ambitie ingezet wordt op het voorkomen van meerkosten voor organisatieontwikkeling en bedrijfsvoering.

Scenario 3

Pakket A	+	Pakket B	+	Pakket C
Meerkosten		Versobering		Personele krimp
+ €1,1 miljoen		**- €1,0 miljoen**		**- €0,8 miljoen**

Percentage taakstelling	Gemeentelijke bijdrage	Maatschappelijke consequenties	Organisatorische consequenties
- 2,7 %	**- € 0,7 miljoen**	**Aanzienlijk**	**Groot**

- De VRHM geeft uitvoering aan de invulling van pakket A (+ €1,1 miljoen voor onvermijdelijke meerkosten) + pakket B (- €1,0 miljoen middels versobering) + pakket C (- €0,8 miljoen middels personele krimp). Daarmee worden de onvermijdelijke meerkosten gefinancierd vanuit een pakket versoberingsmaatregelen in de eigen organisatie en wordt een bezuiniging ter grootte van €0,7 miljoen gerealiseerd (gemeentelijke bijdrage neemt af). Er wordt niet gesaneerd in het takenpakket (géén pakket D). Bij nieuwe onvermijdelijke meerkosten wordt geprobeerd deze via ombuigingen te dekken. Als dit onmogelijk blijkt, kan hiervoor een budgetclaim worden gedaan bij de reguliere begrotingsvoorbereiding.
- Dit scenario komt overeen met invulling van een taakstelling van - 2,7% op de gemeentelijke bijdragen, waarvan 1,6 procentpunt wordt besteed om de € 1,1 miljoen onvermijdelijke meerkosten te dekken.
- Maatschappelijke impact: Aanzienlijk. Naast de risico's van de versobering, heeft de personele krimp gevolgen voor het 'op koers' zijn van de organisatie om de regio veilig te houden. Aan de uitvoering daarvan zal in beperktere mate gevolg kunnen worden gegeven.
- Organisatorische impact: Groot. Het niet-invullen van vacatures zal leiden tot onrust, hogere werkdruk en lagere kwaliteit van taakuitvoering. Als gevolg hiervan zullen scherpe keuzes gemaakt moeten worden.

Scenario 4

Pakket A		Pakket B		Pakket C		Pakket D
Meerkosten	+	Versobering	+	Personele krimp	+	Taaksanering
+ €1,1 miljoen		**- €1,0 miljoen**		**- €0,8 miljoen**		**- €2,2 miljoen**

Percentage taakstelling	Gemeentelijke bijdrage	Maatschappelijke consequenties	Organisatorische consequenties
- 6,0%	**- € 2,9 miljoen**	**Groot**	**Zeer groot**

- De VRHM geeft uitvoering aan de invulling van pakket A (+ €1,1 miljoen voor onvermijdelijke meerkosten) + pakket B (- €1,0 miljoen middels versobering) + pakket C (- €0,8 miljoen middels personele krimp) + pakket D (- €2,2 miljoen middels taaksanering). Daarmee worden de onvermijdelijke meerkosten gefinancierd vanuit een pakket versoberingsmaatregelen in de eigen organisatie en wordt een bezuiniging ter grootte van €2,9 miljoen gerealiseerd, waarvoor een nader te bepalen taaksanering doorgevoerd ter grootte van €2,2 miljoen moet worden doorgevoerd.
- Dit scenario komt overeen met invulling van een taakstelling van - 6,0% op de gemeentelijke bijdragen, waarvan 1,6 procentpunt wordt besteed om de € 1,1 miljoen onvermijdelijke meerkosten te dekken.
- Maatschappelijke impact: Groot. Naast de risico's die gelden bij bovengenoemde scenario's, zullen de gevolgen van pakket D merkbaar zijn door ernstige beperkingen in de slagkracht en de inzet van specialismen. Ook zullen moeizamere dekking en langere aanrijtijden voor basiseenheden het gevolg zijn. Dit kan leiden tot politieke en maatschappelijke onrust en gevoel van onveiligheid versterken.
- Organisatorische impact: Zeer groot. Sluiting van meerdere kazernes en/of opheffing van specialistische eenheden heeft een grote impact op de motivatie van de mensen die zich dag en nacht inzetten voor de veiligheid van de regio.

Scenario 5

Pakket A		Pakket B		Pakket C		Pakket D
Meerkosten	+	Versobering	+	Personele krimp	+	Taaksanering
+ €1,1 miljoen		**- €1,0 miljoen**		**- €0,8 miljoen**		**- €3,3 miljoen**

Percentage taakstelling	Gemeentelijke bijdrage	Maatschappelijke consequenties	Organisatorische consequenties
- 7,6%	**- € 4,0 miljoen**	**Zeer groot**	**Zeer groot**

- De VRHM geeft uitvoering aan de invulling van pakket A (+ €1,1 miljoen voor onvermijdelijke meerkosten) + pakket B (- €1,0 miljoen middels versobering) + pakket C (- €0,8 miljoen middels personele krimp) + pakket D (- €3,3 miljoen middels taaksanering). waarbij ook de onvermijdelijke meerkosten moeten worden opgebracht middels interne bezuinigingen. Daarmee wordt een bezuiniging ter grootte van €4,0 miljoen gerealiseerd, waarvoor een nader te bepalen taaksanering ter grootte van €3,3 miljoen moet worden doorgevoerd.
- Dit scenario komt overeen met invulling van een taakstelling van 7,6% op de gemeentelijke bijdragen, waarvan 1,6 procentpunt wordt besteed om de € 1,1 miljoen onvermijdelijke meerkosten te dekken.
- Maatschappelijke impact: Zeer groot. De risico's van scenario 4 gelden nog meer voor dit scenario: door een taaksanering van deze omvang zullen veel inwoners in de regio de brandweerkazerne in hun woonplaats gesloten zien worden en kunnen op veel plaatsen wettelijke opkomsttijden niet (meer) worden gehaald. Dit zal waarschijnlijk leiden tot politieke en maatschappelijke onrust en gevoel van onveiligheid versterken.
- Organisatorische impact: Zeer groot. Een dusdanige sanering kan leiden tot staking en sterke demotivatie bij de mensen die zich dag en nacht inzetten voor de veiligheid van de regio.

De effecten van de vijf bovengenoemde scenario's zijn cijfermatig samengevat in onderstaande tabel:

Tabel 1 Overzicht van de stapeling van pakketten tot scenario's. In de rij 'Taakstelling gemeentelijke bijdragen' is meegewogen dat vanaf scenario 2 de €1,1 miljoen meerkosten door taakstelling worden bekostigd.

	Scenario 1	**Scenario 2**	**Scenario 3**	**Scenario 4**	**Scenario 5**
Pakket A	+ 1,1 mln.	+ 1,1 mln.	+ 1,1 mln.	+ 1,1 mln.	+ 1,1 mln.
Pakket B	n.v.t.	- 1,0 mln.*	- 1,0 mln.	- 1,0 mln.	- 1,0 mln.
Pakket C	n.v.t.	n.v.t.	- 0,8 mln.	- 0,8 mln.	- 0,8 mln.
Pakket D	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	- 2,2 mln.	- 3,3 mln.
Bijdrage gemeenten	**+ 1,1 mln.**	**0,0 mln.**	**- 0,7 mln.**	**- 2,9 mln.**	**- 4,0 mln.**
Taakstelling gemeentelijke bijdragen	**+ 1,6%**	**- 1,6%**	**- 2,7%**	**- 6,0%**	**- 7,6%**

* Scenario 2 geeft een salderingsverschil van €0,1 miljoen. Dit kan door de veiligheidsregio worden opgelost in de begroting.

7. Conclusie

De discussie over besparing, bezuiniging en ombuiging speelt in een periode van grote veranderingen in de samenleving. Klimaatverandering, energietransitie, stedelijke verdichting, vergrijzing en personeelsschaarste stellen de veiligheidsregio voor grote uitdagingen. De samenleving vraagt om versterking in plaats van versobering. Dit gaat niet alleen om versterking van het repressief brandweer optreden, maar ook om de adviesfunctie, netwerkfunctie en de bedrijfsvoering van de veiligheidsregio.

De VRHM heeft weinig vet op de botten, maar wel een openstaande rekening van onvermijdelijke meerkosten. Een bezuinigingsopgave daarbovenop brengt forse moeilijkheden met zich mee, die in sommige scenario's door de ondergrens gaat. Daarnaast zijn er veel extra onzekerheden naar de toekomst toe. Forse financiële ingrepen zullen daarbij niet alleen leiden tot een verdere verzwakking van en een stilstand (en daarmee achteruitgang) in de ontwikkeling in de organisatie, maar ook tot veel organisatorische en maatschappelijke onrust en het risico niet meer in beeld te zijn als aantrekkelijke werkgever. Dit geldt al in scenario 3.

Naast weinig vet op de botten wordt de geadviseerde taakstelling bemoeilijkt door het feit dat de veiligheidsregio, en meer in het bijzonder de brandweer, in zichzelf al zeer efficiënt georganiseerd is. Dit is een gevolg van de eerdergenoemde taakstapeling bij het beroeps- en kantoorpersoneel en het feit dat in belangrijke mate met vrijwilligers wordt gewerkt. Deze werkwijzen kenmerken zich door een optimale prijs-kwaliteitverhouding (zie de prijskaartjes in paragraaf 5.4), maar het betekent ook dat véél taken beëindigd moeten worden om aan een significant aandeel in de 6%-taakstelling te komen. De voorbeeldpakketten die opbouwen tot een bezuiniging van €2,2 miljoen spreken daarbij voor zich. De keuze voor een dergelijk pakket zal tot grote organisatorische en maatschappelijke impact leiden.

Het gevolg van de sluiting van kazernes of het beëindigen van specialismen leidt objectief tot langere opkomsttijden (van 5 tot 20 minuten) en beperktere beschikbaarheid van middelen op de piekdagen (jaarwisseling, storm- en wateroverlast) en tot een groter onveiligheidsgevoel bij de inwoners. Daarnaast zijn taaksaneringen zeer moeilijk omkeerbaar. Als een kazerne eenmaal is gesloten of een specialisme is beëindigd, kan dit in betere tijden niet meer snel in dienst worden genomen. Denk in dit verband aan de moeilijkheden die Defensie op dit moment ondervindt bij het opnieuw in bedrijfstellen van eerder uitgefaseerde organisatieonderdelen. Ook moet worden meegewogen wat de keuzes zijn in de omliggende veiligheidsregio's, waar eveneens gesprekken worden gevoerd over financiële kaders. Omdat incidenten zich niet aan regiogrenzen houden, worden eenheden ook in de eerste lijn interregionaal ingezet. Keuzes van de ene regio kunnen daarom gevolgen hebben voor de dekking in een buurregio.

Met verdere taaksanering zakt de VRHM door een minimum kwaliteitsniveau wat passend is bij de risico's binnen dit gebied. In scenario 2 wordt de (bestuurlijke) afspraak aangegaan dat de veiligheidsregio de onvermijdelijke meerkosten zal dekken door interne herverdeling van middelen en geen claims meer neer te leggen tijdens deze beleidsplanperiode, tenzij dat nodig is vanwege bijzondere omstandigheden.

De versterking van de bedrijfsvoeringsfunctie is apart benoemd bij de beschrijving van de aanpak en kaders (paragraaf 4). Dit is noodzakelijk omdat deze geen gelijke tred heeft gehouden met de verdere groei van de organisatie. Een weerbare en wendbare organisatie moet gebouwd zijn op een stevig bedrijfsvoeringsfundament. Het maken van een schaalsprong is hier onontkoombaar. Daarnaast staan juist vooral deze afdelingen aan de lat

om invulling te geven aan ‘aantrekkelijk werkgeverschap’, wat meer dan ooit belangrijk is om talent te vinden en te binden aan de organisatie in deze tijd van personeelsschaarste. Daarbij wordt nogmaals opgemerkt dat het verder beperken van ontwikkelbudgetten in de begroting (in de pakketten B en C) dit traject bemoeilijkt, maar desondanks die uitdaging moet worden aangegaan. Als de bedrijfsvoering van de veiligheidsregio niet op het passende niveau komt, zal dit uiteindelijk zijn weerslag hebben op de uitvoering van de primaire taken van de veiligheidsregio (brandweerzorg, risicobeheersing en crisisbeheersing) en daarmee op een veilige en weerbare samenleving.